

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV: MONITORING V ÚSTAVE V HRNČIAROVCIACH NAD PARNOU ODHALIL PODOZRENIA NA NÁSILIE, NEDOSTATKY V PODMIENKACH VÝKONU TRESTU AJ SYSTÉMOVÉ ZLYHANIA

Bratislava 12. mája 2026

Verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský zverejnil správu z monitoringu národného preventívneho mechanizmu (NPM) v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Hrnčiarovciach nad Parnou. Zistenia monitorovacieho tímu poukazujú na závažné nedostatky pri zaobchádzaní s odsúdenými, podmienkach výkonu trestu aj v oblasti ochrany pred zlým zaobchádzaním.

Facky ako prostriedok na zabezpečenie poslušnosti

Najzávažnejším zistením monitoringu je dôvodné podozrenie na fyzické násilie zo strany niektorých príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže. Z rozhovorov s odsúdenými vyplynulo, že vo viacerých prípadoch mali byť používané **fyzické tresty, najmä facky**, ako prostriedok na zabezpečenie poslušnosti. Podľa monitorovacieho tímu približne tretina oslovených odsúdených spomenula násilie zo strany príslušníkov, pričom časť z nich uviedla aj priamu osobnú skúsenosť.

„Ak sa potvrdí, že fyzická sila bola používaná ako forma trestu alebo zastrášovania, ide o absolútne neprípustné konanie, ktoré je v priamom rozpore so základnými princípmi ochrany ľudskej dôstojnosti a právneho štátu. Ani výkon trestu odňatia slobody nezbavuje človeka jeho základných práv a dôstojnosti,“ hovorí verejný ochranca práv.

Takéto zaobchádzanie je v rozpore so záväzkami Slovenskej republiky vyplývajúcimi z Dohovoru OSN proti mučeniu, Európskeho dohovoru o ľudských právach aj štandardov Európskeho výboru na zabránenie mučenia (CPT), podľa ktorých nesmie byť fyzická sila používaná ako forma trestu, disciplíny alebo zastrášovania.

Závažné zistenia sa týkali aj podmienok na oddiele diferenciačnej skupiny C, teda na oddiele s prísnejším režimom výkonu trestu. Monitoring poukázal na obmedzený prístup odsúdených k odbornej starostlivosti, najmä v oblasti liečby závislostí, ako aj na nedostatok aktivít a podnetov podporujúcich resocializáciu.

„Výkon trestu nesmie viesť k pasivite, sociálnej izolácii a rezignácii na pozitívnu zmenu správania. Štát má povinnosť vytvárať podmienky, ktoré podporujú resocializáciu a znižovanie rizika recidívy,“ pokračuje verejný ochranca práv.

Monitoring sa zamerlal aj na materiálne podmienky výkonu trestu. Monitorovací tím zaznamenal nedostatky v kvalite a stave niektorých ubytovacích priestorov, opotrebované vybavenie ciel a prostredie, ktoré v časti ústavu nepôsobilo dôstojne a podnetne.

Materiálne podmienky nie sú vecou komfortu

Verejný ochranca práv v tejto súvislosti pripomenul, že materiálne podmienky výkonu trestu nie sú len otázkou komfortu, ale priamo súvisia s ochranou ľudskej dôstojnosti a zákazom neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania. Európske väzenské pravidlá aj štandardy CPT zdôrazňujú, že osoby pozbavené slobody musia byť ubytované v podmienkach rešpektujúcich ich dôstojnosť, vrátane primeraného hygienického štandardu, dostatočného priestoru, svetla, ventilácie a vybavenia.

Dobrá prax pri terapii

Počas monitoringu boli zaznamenané aj príklady dobrej praxe. Pozitívne bol hodnotený oddiel špecializovaného zaobchádzania, kde personál podľa zistení monitorovacieho tímu pristupoval k odsúdeným individuálne a aktívne podporoval ich zapájanie do voľnočasových a resocializačných aktivít. Pozitívne hodnotenia zazneli aj vo vzťahu k oddielu ochranných liečení, najmä pokiaľ ide o zdravotnú starostlivosť, terapeutický program a profesionálny prístup personálu.

Poznatky odovzdané Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky

Verejný ochranca práv odovzdal najzávažnejšie zistenia vedeniu ústavu bezprostredne po ukončení návštevy formou protokolu a zároveň navrhol opatrenia smerujúce k ich okamžitému prešetreniu a náprave. Zistenia spolu s prvotným stanoviskom ústavu následne zaslal na vedomie aj Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky.

Vo svojom stanovisku ústav uviedol, že viaceré odporúčania považuje za už realizované alebo dostatočne zabezpečené existujúcou praxou. Neakceptovanie časti návrhov odôvodnil najmä bezpečnostnými dôvodmi, personálnymi a kapacitnými limitmi, ako aj nízkou motiváciou odsúdených zapájať sa do ponúkaných programov.

„Ochrana práv osôb pozbavených slobody a prevencia zlého zaobchádzania nemôžu zostať len formálnym záväzkom. Musia byť každodennou súčasťou

fungovania zariadení výkonu trestu a jasnou prioritou všetkých zodpovedných inštitúcií,“ uzatvára verejný ochranca práv.

Prílohy:

[Správa z monitoringu NPM – Ústav na výkon trestu odňatia slobody Hrnčiarovce nad Parnou \(pdf, 9,7 MB\)](#)